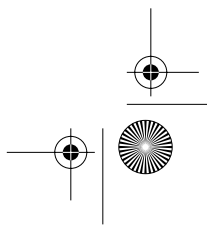
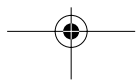
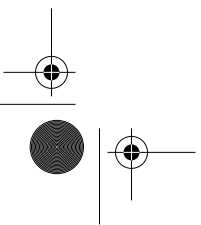
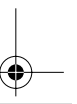
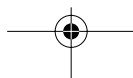
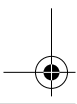
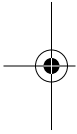
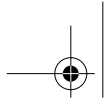
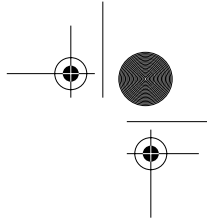

To knurrende løver

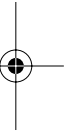
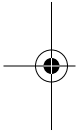

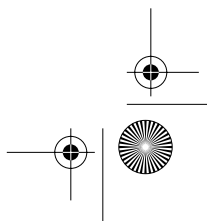
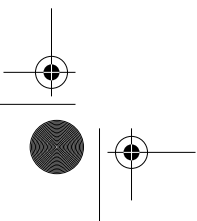
Hans Fredrik Dahl og Tore Helseth

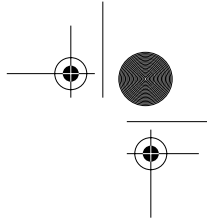
To knurrende løver

Norsk kulturpolitikk 1814–2014

UNIVERSITETSFORLAGET

© Universitetsforlaget 2006

ISBN-13: 978-82-15-00819-6

ISBN-10: 82-15-00819-4

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med rettighetshaverne er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov eller tillatt gjennom avtale med Kopinor, interesseorgan for rettighetshavere til åndsverk. Utnyttelse i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning og kan straffes med bøter eller fengsel.

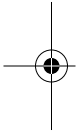
Henvendelser om denne utgivelsen kan rettes til:

Universitetsforlaget AS

Postboks 508 Sentrum

0105 Oslo

www.universitetsforlaget.no

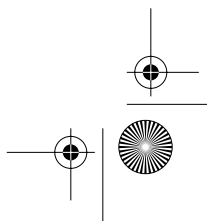
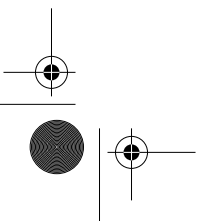
Omslag: Stian Hole

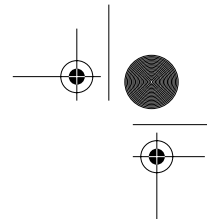
Sats: Rusaanes Bokproduksjon AS

Trykk og innbinding: AIT Trykk Otta AS

Boken er satt med: Adobe Garamond 11/13

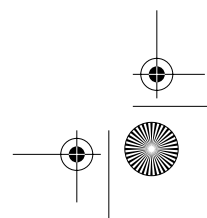
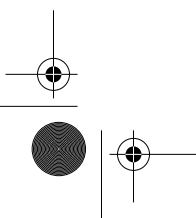
Papir: Munken Pure 80 g

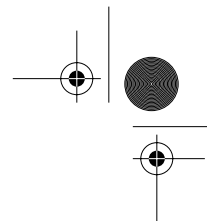

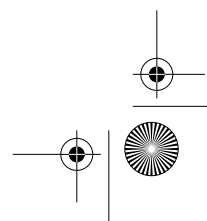
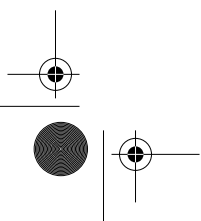
Innhold

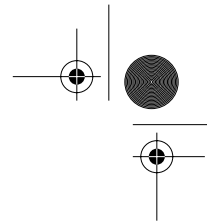
Innledning: To knurrende løver	11
Del I Kulturpolitikk som nasjonsbygging	15
1 Tilbake til Norge	17
Kulturbyen Bergen	19
Kulturens nettverk.	20
Jurister og lærere	23
Embetsstanden og dens horisont	25
2 Kongens og borgernes kunstpolitikk	27
Den kongelige kunst	28
Kongelige kunstkjøp – og deres konsekvens.	30
Et kongelig departement for kultur	31
Assosiasjonsåndens gjennombrudd	34
Det norske system	36
3 Musikk- og sceneliv før 1850	38
Militærmusikken spiller opp	39
Musikk – et instrument for dannelse	40
Salmesang – en «forargerlig brægen»	41
Fra privat til offentlig kulturliv	43
Christiania Theater som kulturpolitisk arena	44
Et nytt teater på Bankplassen.	45
Et offentlig anliggende.	46
Et offentlig musikkliv	47
De første reisestipend – og et musikkråd	48
Mot en nasjonal kunst.	49
4 Kulturen bygger	51
Departementet under Riddervold	52
Strid i kirken	53

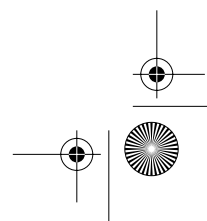
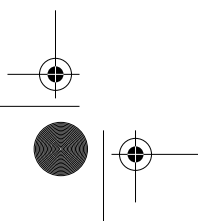

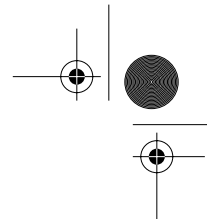
6	INNHOLD	
	Gamle Monrad	55
	Dreining mot arkitektur og håndverk	56
	Kunstforeningene	58
	Et verdensforum for kunst.	60
5	Skattene i folkets dyp	62
	Sagn og eventyr.	62
	Et «egte og ublandet» norsk.	63
	Flere skatter.	66
	Fra dypet.	67
6	Fortiden som identitet	70
	Lover og andre kilder	70
	Fortidsminnenes bevaring	72
	Privat eller offentlig autoritet?	73
	Domkirken – et konsentrat av Norge	75
	Moderne avlat?	77
7	Nye kilder: Kommunen, banken og brennevinet	78
	Kommunene.	78
	Sparebankene og kulturlivet	80
	Brennevinssamlagene	84
	Samlagspengene forsvinner	86
8	Mot et nasjonalt teater, 1850–1899	88
	Ole Bulls norske teater	89
	Et nasjonalt teater i Christiania	91
	Tre teatre søker støtte	92
	Det Norske Selskab	94
	Mot et nasjonalt teater	96
	Fra nasjonalt teater til Nationaltheatret	97
9	Kunstnere på statsbudsjettet.	100
	De første kunstnerlønner	102
	Flere kunstnerlønner	105
	Billedkunstens særstilling	108
	Mot en kunstnerstyrt kulturpolitikk	109
10	Musikkens store blomstringstid	113
	Mannskorbevegelsen	113
	Å leve av sin kunst.	115
	Musikalske reisestipend.	116
	Utdanning	118

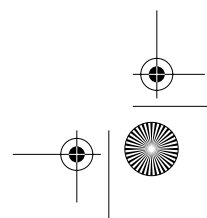
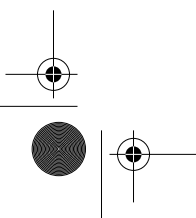

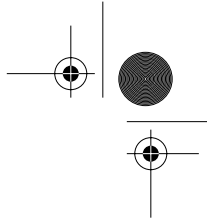
Et kommunalt symfoniorkester	121
Kunstnerlønn til Grieg og Svendsen	123
Kamp om komponistgasjer	124
Del II Kulturpolitikken i splittelsens tegn	127
11 Motkultur og politisering	129
Nye og gamle foreninger	130
Kultur og motkultur	131
Økt polarisering	133
Musikken organiserer seg	135
Kommunene og kulturen	137
12 Nye lover, flere kilder	139
Opphavsretten – kulturelivets «grunnlov»	139
Fortiden bevares	141
Film og moral	143
Kinoene – en ny pengemaskin	145
Film og kultur i storbyene	147
13 Kulturen i en nedgangstid	150
Kulturpause?	150
Pengelotteriet	151
Kunstnerlønnene gjenopptas	154
Lystskattprinsippet	155
Opphavsretten utvides	157
Radioen nasjonaliseres	159
Folkebiblioteket blir et offentlig ansvar	161
Krisen skaper vei	162
Mot et nytt syn	163
Den første «kulturmelding»	165
14 Kringkastingen, en ny faktor i kulturpolitikken	168
Kringkastingen og kulturpolitikken	169
Radioen spiller opp til dans	170
NRK og symfoniorkestrene	172
Norske musikere, norsk musikk	174
Dosentur i musikkvitenskap	176
Amatører og folkemusikere	177
15 Kulturpolitikken under NS-styret	180
Kulturdepartementet opprettes	181
NS-departementets oppgaver	183

Partiet og kulturpolitikken	187
Kulturråd og kulturting.	189
Hvor nazistisk?	190
Del III Mot konsensus i kulturpolitikken	193
16 Oppgjør – og ny start.	195
Oppgjøret	195
Kulturbrev –	197
– og fondslover	199
Statens pengespill	201
Eget kulturdepartement?	203
17 Kulturen ut til folket	204
Først ute – Riksteatret	205
Ambulerende kinodrift	207
Riksgalleriet	209
En turnerende riksopera	212
Rikskonsertene	215
18 Kulturrådet kommer	217
Stortinget abdiserer	217
Fra optimisme til trusselbilde	219
Det besværlige avgiftsspørsmålet	221
Siste runde	222
Etterspillet om finansieringen	224
Kulturrådets rolle	226
Regionalisering?	227
19 1970-tallet: Ny kulturpolitikk?	229
Kulturmeldingenes «far»	230
Kulturmeldingenes kontekst	231
«Eit kvalitativt rikare samfunn»	233
Det lokale kulturlivet styrkes.	234
«Kulturmeldingene i et nøtteskall»	235
Voksenopplæring som kulturpolitikk.	236
Musikkutdanningen desentraliseres	237
Kunstnerne og samfunnet	240
Garantert minsteinntekt	241
Den korporative kanalen	242
Hva var nytt?	243

20 1980-tallet: Fra sentrum til periferi	245
Nytt inntektssystem.	245
Nye rammebetingelser	246
Pengespill og kulturpolitikk	247
Fra samfunnshus til kulturhus	249
21 Mot 2014: Mens vi venter på kulturloven	253
En allmenn kulturlov?	253
Kulturskoler blir lov	255
Frivillighet i forandring	257
Flax for barn og unge	258
Lyster, laster og kultur	261
Fra sentrum til periferi – og tilbake?	262
Konklusjon	265
Tre faser.	265
Kulturpolitikkenes mekanismer.	268
De knurrende løver	270
Statsutgifter til kultur 1845–1975	272
Kunstnerlønnen i Norge.	279
Litteratur	284
Noter	291
Register	303

